

KKT-harjoittelu raportti

Noomi Heikkilä

KASVATUSTIETEIDEN JA PSYKOLOGIAN TIEDEKUNTA

Noomi Heikkilä (2307556)

Oulun normaalikoulu Koskela

Outi Takalo 3A

12.12.2024

Sisältö

1. Pedagoginen käyttöteoriani
 - 1.1 Millaisena näen itseni opettajana?
 - 1.2 Miten näen itseni osana kasvattavaa yhteisöä?
 - 1.3 Mihin uskomuksiin ja arvoihin pedagoginen käyttöteoriani perustuu?
 - 1.4 Millainen on ihmiskäsitykseni ja oppimiskäsitykseni?
2. Tavoitteeni KKT-harjoittelulle
 - 2.1 Omat ennakkotavoitteeni KKT-harjoittelulle
 - 2.2 Ennakkotavoitteiden toteutuminen harjoittelussa
3. Opetuksen suunnittelu ja toteutus
 - 3.1 Opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin merkitys omassa opetuksessa
 - 3.2 Kouluyhteisön merkitys opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
 - 3.3 Oma ja oppilaiden toiminta opettamisen ja oppimisen näkökulmasta
 - 3.4 Luokkayhteisön sisäisten vuorovaikutussuhteiden merkitys opetukseen
 - 3.5 Opettamieni oppiaineiden erityispiirteiden vaikutus opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen
4. Seuraavat tavoitteeni opettajana kehittämisessä
5. Lähteet

1 Pedagoginen käyttöteoriani

1.1 Millaisena näen itseni opettajana?

Opettajana olen lempeä, helposti lähestyttävä ja monipuolinen. Opettaessani koen olevani selkeä ja johdonmukainen. Pystyn pitämään langat käsissäni ja luomaan omalla olemuksellani rauhallisen ilmapiirin luokkaan. Minulla on ikäisekseni aika paljon kokemusta eri ikäisten lasten ja nuorten opettamisesta ja ohjaamisesta. Olen työskennellyt noin 2 vuoden ajan alakoululla ja tehnyt erilaisia sijaisuuspätkiä opettajana ja koulunkäynninohjaajana. Olen lisäksi valmentanut kilpa- ja harrastevoimistelijoukkueita sekä toiminut ohjaajana lasten leireillä ja rippileireillä. Pysin aina luomaan turvallisen ilmapiirin luokkaan ja opetustilanteeseen osoittamalla lapsille, että olen helposti lähestyttävä ja turvallinen aikuinen.

1.2 Miten näen itseni osana kasvattavaa yhteisöä?

Opettajan rooli osana kasvattavaa yhteisöä on monin tavoin merkityksellinen. Opettajan tehtävä on muutakin kuin tiedon siirtämistä oppilaille. Se on myös arvojen, käyttäytymisen ja yhteisöllisyyden välittämistä.

Koen, että kasvattavassa yhteisössä omia tärkeitä ominaisuuksiani ovat empaattisuus, johdonmukaisuus ja joustavuus. Opettajan tulee ymmärtää oppilaiden yksilölliset tarpeet, taustat ja haasteet. Opettajan tulee huomioida erilaiset kulttuuriset, sosiaaliset ja kielelliset taustat ja ottaa nämä huomioon opetuksessa. Myös yhdenvertaisuus ja yhteisön tasa-arvon edistäminen ovat tärkeitä arvoja, joita opettajan tulee opettaa lapsille.

Koen, että opettajan tulee myös olla esimerkillinen ja toimia esikuvana arvojen, kuten rehellisyyden, oikeudenmukaisuuden ja kunnioituksen toteuttamisessa. Opettajan oma toiminta heijastaa niitä periaatteita, joita hän haluaa oppilaiden omaksuvan.

KKT-harjoittelussa kävimme *Yhteistyöverkostot opettajan työssä* –suurryhmäohjauksessa (14.11.2024) läpi yhteistyön merkitystä opettajan työssä. Yhteistyö on tärkeä osa kasvattavaa yhteisöä, sillä se auttaa ammatillisen identiteetin kehittymiseen, avoimeen keskustelukulttuuriin sekä työn mielekkyyden ja jaksamisen lisääntymiseen (Mäntylä & Saarnio, 14.11.2024). Minulle vuorovaikutus ja monitahoinen yhteistyö ovat tärkeitä ja työtä helpottavia asioita. Kollektiivinen asiantuntijuus ja eri tahojen toimijat, kuten esimerkiksi opiskeluhoito, koulunkäynninohjaajat ja vanhemmat ovat osa kasvattavaa yhteisöä ja mukana tukemassa oppijan kasvua ja kehitystä.

1.3 Mihin uskomuksiin ja arvoihin pedagoginen käyttäteoriani perustuu?

Oma pedagoginen käyttäteoriani pohjautuu ensisijaisesti siihen, että jokainen oppija on ainutlaatuinen ja tuo koulumaailmaan mukaansa omat lähtökohtansa, kokemuksensa ja oppimistyylinsä. Kaikilla oppijoilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet oppia ja saada laadukasta opetusta riippumatta heidän taustastaan, sukupuolestaan, kulttuuristaan tai erityistarpeistaan. Opetusjärjestelyjen tulisi olla sellaisia, että ne tukevat kaikkien oppijoiden osallistumista ja osallisuutta. Pedagoginen käyttäteoria ei ole staattinen vaan se kehittyy jatkuvasti kokemusten, tutkimustiedon ja yhteiskunnallisten muutosten myötä. Koen silti, että edellä mainitut arvot ovat sellaisia, joita jokaisella opettajalla tulisi olla heidän pedagogisessa käyttäteoriassaan.

Omaan pedagogiseen käyttäteoriaani kuuluu vahvasti myös opettajan työn vastuullisuus. Opettajalla on vastuu paitsi tiedon välittämisestä myös oppilaiden hyvinvoinnin ja moraalisen kasvun tukemisesta.

Lanas kertoo kirjoituksessaan *Häiritsevä potunmuussaus – mistä tulee häiriökäytöstä?* (2022) konkreettisen esimerkin siitä, miten ei häiriötä aiheuttava käytös voidaan nähdä häiriökäytöksenä. Käytösodotukset myös vaihtelevat koulusta ja opettajasta riippuen. Tällaiset käytösodotukset sanoitetaan oppilaille usein vain osittain, ja tällöin lapsen on tilannekohtaisesti tulkittava vihjeistä, mikä toiminta kenenkään tekemänä missäkin tilanteessa häiritsee kutakin opettajaa (Lanas, 2022). Haluan pyrkiä olemaan oppilailleni aina läpinäkyvä käytökselläni, jotta oppilaiden ei tarvitse arvuutella tai pelätä, millä tavalla reagoin missäkin tilanteessa. Pyrin myös siihen, että olisin jokaiselle oppilaalle turvallinen ja pysyvä aikuinen ja näyttäisin omalla käytökselläni ja puheillani esimerkkiä siitä, miten toisia ihmisiä kohdellaan.

1.4 Millainen on ihmiskäsitykseni ja oppimiskäsitykseni?

Minun silmissäni kaikki ihmiset ovat yhtä arvokkaita ja jokaisella tulee olla yhtäläiset oikeudet ikään, sukupuoleen, ihonväriin, rotuun tai uskontoon katsomatta. Näen jokaisen yksilön ainutlaatuisena ja arvokkaana juuri sellaisena kuin on. Ihmiskäsityksiä on paljon erilaisia, mutta ajattelen holistisen ihmiskäsityksen itselleni luontaiseksi. Lehtovaara (2007) kertoo teoksessaan, kuinka holistinen ihmiskäsitys ottaa huomioon ihmisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden. Ihminen on elämäntilanteeseensa kietoutunut kokonaisuus, jonka olemuspuolet ovat perustavalla tavalla toisiinsa sidoksissa. Ne eivät ole toisistaan erillisiä eikä niitä voida tarkastella yksittäin menettämättä jotain olennaista (Lehtovaara, 2007).

Oppimista on monenlaista ja se perustuu aina jonkin näköiseen ihmis- ja oppimiskäsitykseen. Toiset ihmiset oppivat helpommin kuin toiset. Yleisesti oppimisessa oppijalta itseltään vaaditaan aktiivisuutta ja halua oppia uutta. Omassa oppimiskäsityksessäni keskiössä on oppija. Näen oppimisen aktiivisena prosessina, jossa oppijan on mahdollisuus ottaa vastaan uutta tietoa tai vahvistaa jo aiemmin opittuja kokonaisuuksia. Uuden asian oppiminen vaatii toistoa ja harjoittelua. Opettajan tehtävä oppimisessa on tukea ja kannustaa, välittää tietoa ja olla ohjaamassa oppijaa eri oppimisen vaiheissa. Opetuksen tulee olla selkeää ja havainnollistavaa ja jokaisella oppitunnilla tulee olla selkeä tavoite. Koen, etten noudata vain yhtä oppimiskäsitystä vaan sovellan erilaisia näkökulmia tilanteen, oppiaineen ja oppilaiden tarpeiden sekä oppimistavoitteiden mukaan.

2 Tavoitteeni KKT-harjoittelulle

2.1 Omat ennakkotavoitteeni KKT-harjoittelulle

Minulla oli useita tavoitteita KKT-harjoitteluun. Halusin kehittää ryhmänhallintataitojani ja päästä itse opettamaan mahdollisimman paljon sekä saada kokemuksia, jossa voin arvioida omaa työskentelyäni, saada palautetta ja parantaa työskentelyäni seuraavalle tunnille. Tavoitteenani oli kehittää omia taitoja opettajana, suorittaa annetut tehtävät mahdollisimman hyvin ja tarkastella myös kriittisesti omaa toimintaani opettajana. Halusin myös selkiyttää omia pedagogisia arvojani ja näkemyksiäni siitä, millainen opettaja haluan tulevaisuudessa olla.

Yksi tavoitteistani harjoitteluun oli tuntisuunnitelmien tekeminen ja rutinoituminen. Lisäksi halusin oppia tulkitsemaan ja käyttämään perusopetuksen opetussuunnitelmaa konkreettisesti opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Tavoitteenani oli myös syventää pedagogista osaamista tietyissä oppiaineissa, kuten matematiikassa, käsityössä ja S2-opetuksessa. Harjoittelussa toivoin saavani myös konkreettisia tilanteita, joissa pystyisin harjoitella opetuksen mukauttamista erilaisille oppijoille.

2.2 Ennakkotavoitteiden toteutuminen harjoittelussa

Jännitin harjoittelun alkamista hirveästi. Asetin suuret paineet itselleni ja onnistumiselle, mutta ensimmäisten päivien jälkeen pystyin jo rentoutumaan. Ajatus siitä, että täytyisi pitää sellaisia

oppitunteja, mitkä miellyttävät ohjaavaa opettajaa jännitti, mutta onnekseni sain toteuttaa opetusta omalla persoonallani. Tarkkailevan silmän alla olo oli itselleni alkuun kuormittavaa, mutta oma ohjaava opettaja ei tuonut minulle lisäpaineita vaan sai minut myös nauttimaan opetustilanteista ja siitä, että joku tarkkailee minua.

Opin harjoittelun aikana paljon ryhmänhallintataitoja ja sain hyviä vinkkejä siihen. Opin myös paljon struktuurin tärkeydestä ja huomasin, kuinka paljon se helpottaa ryhmän toimintaa. Pääsin opettamaan paljon myös yksin ja sain siitä paljon palautetta, mistä olen todella kiitollinen. Koen, että opin omalta ohjaavalta opettajaltani todella paljon ja halusin saada myös korjaavaa palautetta omasta toiminnastani. Palaute ja ohjaus olivat harjoittelussa niitä asioita, joista jäi paljon käteen omaa opettamista ajatellen. Opetettavat aineet olivat itselleni mieleisiä ja oli innostavaa saada myös sellaisia oppiaineita opetettavaksi, joista minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta. Suoritin harjoittelussa vaaditut tehtävät mielestäni todella hyvin ja ajallaan.

Tein KKT-harjoittelun aikana useita tuntisuunnitelmia niin yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa kuin yksinkin. Olen iloinen, että löysin rutiinin ja itselleni sopivan tavan työstää niitä. Pääsin syventymään opetussuunnitelmaan eri oppiaineissa, erityisesti matematiikassa, käsityössä ja suomi toisena kielenä –oppiaineessa. Pääsin myös miettimään sekä alas- että ylöspäin eriyttämistä opetuksessa, mikä opetti minua todella paljon. Kaiken kaikkiaan koen harjoittelun olleen todella opettavainen ja onnistunut kokemus. Paljon opin, mutta paljon on myös vielä opittavaa tulevana luokanopettajana.

3 Opetuksen suunnittelu ja toteutus

3.1 Opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin merkitys omassa opetuksessa

KKT-harjoittelussa sisäistin todella sen, kuinka paljon tuntien suunnitteluun voikaan laittaa aikaa. En kokenut tuntisuunnitelmien tekoa ja tuntien valmistelua itselleni kuormittavaksi – itse asiassa pidin sitä mieluisena osana harjoittelua. Tarkasti valmisteltu tuntisuunnitelma auttoi oppitunnin pitoon todella merkittävästi. Vielä näin kokemattomana opettajaksi opiskelijana voin todeta, että tarkka tuntisuunnitelma on itselleni vielä suhteellisen tärkeää. Mitä paremmin olen sisäistänyt tunnin rakenteen ja opetuksen tavoitteet, sitä vapautuneemmin

pystyn oppitunnilla olemaan. Tuntisuunnitelmissa tärkeimpiä osuuksia itselleni oli kaikki siirtymätilanteet ja yksityiskohdat, joita niissä tuli huomioida.

KKT-harjoittelussa kävimme *Kielitietoisuus*–suurryhmäohjauksessa (7.11.2024) läpi millaiset asiat ovat opetuksessa tärkeitä kielitietoisuuden kannalta. S2-oppitunteja suunnitellessa ja toteutettaessa tuli erityisesti huomioida kielitietoisuus ja kyseiseen oppimäärään sisältyvät asiat. Nissilä kertoi suurryhmäohjauksessa hyviä esimerkkejä siitä, kuinka opetuksen visualisointi, värikoodaus ja toisto ovat tärkeimpiä asioita, joita tulee ottaa huomioon opetuksessa. Suomi toisena kielenä –opetuksessa tulee myös huomioida tarkasti uusien käsitteiden selitys, kognitiivisesti haastava sisältö, vaikeasti hahmotettavat syy-seuraussuhteet sekä arkipuhekieleen liittyvät yksityiskohdat (Nissilä & Laitinen, 7.11.2024).

Opetuksen arviointiin en KKT-harjoittelussa päässyt vielä täysin syventymään. Tavoitteenani oli ylläpitää jatkuvaa arviointia jokaisella oppitunnilla. Tärkeimpiä asioita, mitä arvioin oli oma opetus sekä oppituntien tavoitteiden saavuttaminen. Teetätin oppilaille myös itsearviointia, jossa he saivat itse pohtia ja arvioida omaa työskentelyään.

3.2 Kouluyhteisön merkitys opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa

Opetuksen suunnitteluun vaikuttavat erityisesti kouluyhteisön eri toimijat, kuten opettaja, opiskeluhuollon henkilöstö, vanhemmat ja oppilaat. Kouluyhteisön kulttuuri ja arvot vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita ja painotuksia opetukselle asetetaan. Opetuksen toteutukseen vaikuttaa turvallinen oppimisympäristö, kouluyhteisön sosiaalinen vuorovaikutus sekä yhteistyö opettajien, kodin ja koulun välillä. Opetuksen arviointiin taas vaikuttavat yksilölliset tarpeet sekä yhteisöllinen arviointikulttuuri, jossa arvioinnin tavoitteena ei ole pelkästään oppimistulosten mittaaminen vaan myös oppimisprosessin tukeminen.

Oulun normaalikoulun opetussuunnitelmassa (2016) käydään läpi kouluyhteisön ja sen toimintakulttuurin merkitystä perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja toimintatapoja. (ONK perusopetuksen ops, 2016). Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät opettajilta oppilaille. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa opetuksen suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä (ONK perusopetuksen ops, 2016).

3.3 Oma ja oppilaiden toiminta opettamisen ja oppimisen näkökulmasta

Oma toiminta opettamisen näkökulmasta mielestäni kehittyi harjoittelun aikana. Itsevarmuus kasvoi ja pystyin tuomaan myös omaa persoonaani enemmän esiin opetuksessa. Opettaessani olen rauhallinen ja selkeä, huomioin jokaisen oppilaan yksilölliset tarpeet opetuksessa ja varmistan heidän osaamisensa suullisilla kysymyksillä ja toistolla. Koen, että sain harjoittelun aikana paljon vinkkejä myös ryhmänhallintataitoihin. Opetustilanteissa pidin langat hyvin omissa käsissäni ja kehityin myös siirtymätilanteiden ohjeistuksessa ja hallinnassa.

Olen ihmisenä iloinen ja koen, että pystyn innostamaan oppilaita uuden asian äärelle. Pidän tärkeänä, että oppitunneilla olisi aina jotain virikkeellistä toimintaa tai esimerkiksi motivoiva video, joka kiinnittäisi oppilaiden huomion uuden asian äärelle. Oppitunneilla en itse ainakaan tässä vaiheessa vaadi täyttä hiljaisuutta, mutta harjoittelussa pidin siitä kiinni ohjaavien opettajien luoman struktuurin mukaan. Ajattelen, että oppilaiden on sallittua kuiskia ja auttaa luokkatoveria, kunhan tehtäviä tulee tehtyä samalla.

Harjoitteluluokassani oli tarkka struktuuri, jota oppilaat olivat tottuneet noudattamaan. Huomasin, että se myös palveli luokan oppilaita hyvin. Luokassa oli paljon oppilaita, jotka kokivat struktuurin, näkyvillä olevan tunnin kulun, päiväjärjestyksen ja muut luokan toimintakulttuuria ylläpitävät tekijät ehdottoman tärkeiksi. KKT-harjoittelussa minulle selvenikin se, miten tärkeitä struktuuri ja tarkaksi muodostuneet toimintatavat luokassa voivatkaan olla. Kun niitä noudatti, luokka toimi halutulla tavalla ja opetustilanteet olivat rauhallisia ja tehokkaita.

Oppilaat harjoitteluluokassani olivat todella ihania. Kyseistä luokkaa oli mukava opettaa, sillä he olivat innokkaita, tiedonjanoisia ja he motivoituivat helposti uudesta opetettavasta aiheesta. Luokassa oli paljon tukea tarvitsevia oppilaita, mikä muistutti minua varmistamaan, että jokainen oppilas ymmärtää tehtävänannot ja työtavat. Luokassa oli myös kuusi oppilasta, jotka opiskelivat suomea toisena kielenään. Se lisäksi muistutti minua huomioimaan toiston ja käsitteiden tarkasti selittämisen kaikille oppilaille.

Oppilaat toimivat opetuksessa esimerkillisesti. Oli hienoa nähdä, että luokassa oli hyvä ilmapiiri ja he työskentelivät kenen kanssa tahansa. Luokan toimintakulttuuriin kuuluu, että opettaja valitsee aina parit ja ryhmät, eivätkä oppilaat edes tiedä, että on olemassa mahdollisuus, jossa he saisivat itse valita parinsa. Jos liikuimme luokkatilasta toiseen, kuten esimerkiksi käsityöluokkaan, liikuimme sinne aina tarkoin määritellyssä jonossa, jossa jokaisella oppilaalla oli oma paikkansa. Toimintakulttuuri ja struktuuri edesauttoivat opetuksen onnistumista.

3.4. Luokkayhteisön sisäisten vuorovaikutussuhteiden merkitys opetukseen

Ensivaikutelma luokasta oli todella positiivinen. Opetusluokassani ilmapiiri oli todella hyvä. Oppilaat tulivat toistensa kanssa toimeen ja oli hienoa nähdä, että he työskentelivät pareittain ja ryhmissä moitteettomasti. Luokasta huokui positiivisuus ja hyvä yhteishenki. Oppilaista myös näki, kuinka paljon he pitivät heidän luokanopettajastaan.

Opettajasta huokui valtava ammattitaito ja hän ohjasi ryhmää rauhallisella ja varmalla otteella. Vuorovaikutus oppilaiden ja opettajan välillä oli välitöntä ja oli hienoa nähdä, että opettaja todella tykkää oppilaistaan ja hän on kiinnostunut heidän elämistään. Opettaja myös painotti henkilökohtaisen suhteen luomista jokaiseen oppilaaseen. Kun oppilas kokee olevansa arvostettu ja turvassa opettajansa kanssa, hän on myös motivoituneempi oppimaan ja osallistumaan aktiivisesti toimintaan. Oppilastuntemus myös auttaa opettajan kykyjä havainnoida ja vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin.

Luokkayhteisön vuorovaikutussuhteet vaikuttavat siihen, miten oppilaat sitoutuvat opetukseen ja millaisia menetelmiä opettaja voi opetuksessaan käyttää. Rakentavassa ja turvallisessa vuorovaikutuksessa oppilaat uskaltavat osallistua, kokeilla ja tehdä virheitä, mikä on oppimisen kannalta olennaista.

Kouluikä on tärkeä ajankohta vuorovaikutussuhteiden ja niihin liittyvien taitojen opettelu näkökulmasta, sillä kouluiässä vähintään kolmasosa sosiaalisesta vuorovaikutuksesta tapahtuu ikätovereiden kesken (Poikkeus, 2019). Kouluympäristössä oppilas oppii ja kehittää yksilöllisiä sosiaalisia taitojaan, tunteiden käsittelyä ja säätelyä sekä sosiaaliseen minäkuvaan ja –pystyvyyteen liittyviä uskomuksia (Poikkeus, 2019). Luokan positiivinen ilmapiiri ja vuorovaikutussuhteet ovat siis äärimmäisen tärkeitä asioita koulussa.

Opettajan rooli on merkittävä vuorovaikutussuhteiden luoja ja muokkaajana. Opettaja voi edistää myönteisiä suhteita esimerkiksi asettamalla selkeät käyttäytymissäännöt, harjoittamalla sosiaalisia taitoja, käyttämällä sovittelevia menetelmiä konfliktien ratkaisemiseksi ja rakentamalla luottamusta oppilaiden kanssa. Harjoitteluluokkani opettaja oli paneutunut tähän asiaan ja kertoi tehneensä paljon töitä luokan toimintakulttuurin ja vuorovaikutussuhteiden eteen.

3.5 Opettamieni oppiaineiden erityispiirteiden vaikutus opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen

Harjoittelussa opetettavina aineina minulla oli tekstiilikäsityö, matematiikka ja suomi toisena kielenä. Tekstiilikäsityössä suunnitteluun vaikuttivat ohjaavan opettajan toiveet, oppilaiden taitotaso, materiaalit, työvälineet ja työtila sekä arviointitapa, joka kattaisi niin oppimisprosessin kuin lopputuotteenkin tarkastelun. Opettajan toive oli, että harjoittelemme ketjuvirkkausta virkkuukoukulla eikä kyseinen tekniikka ollut oppilaille entuudestaan tuttua.

Tavoitteena oli, että jokainen oppilas virkkaa ja tekee oman jouluisen hahmon tai esineen, jonka laittaisimme esille luokkaan talviseen 3D-maisemaan. Oppilaat saivat itse suunnitella hahmonsa/esineensä värin, muodon ja yksityiskohdat. Töistä valmistui esimerkiksi tonttuja, joulukuusia ja kettuja. Toteutukseen vaikutti paljon se, miten opettaja pystyi ohjata oppilaita yksilöllisesti projektin eri vaiheissa ja auttaa ongelmanratkaisussa. Havainnollistaminen ja mallin näyttäminen olivat myös tärkeitä, jotta oppilaat ymmärsivät työvaiheet ja tavoitteet. Oppilaat etenivät eri tahdissa, joten opettajana minun oli myös varauduttava mukauttamaan aikatauluja ja tehtävänantoja.

Matematiikassa suunnitteluun vaikutti minun pitämieni oppituntien aiheet. Ohjaavan opettajan toive oli, että pitäisin muutaman oppitunnin, jotka sisältäisivät toiminnallista pistetyöskentelyä. Suunnitteluun vaikutti haluttu oppitunnin rakenne, erilaiset oppimismenetelmät, harjoittelun määrä sekä ryhmäkoko. Pyrin pitämään matematiikan tunneilla hyvin selkeän ja jo oppilaille tutun tuntirakenteen. Opetus tapahtui piiripaikoilla, jossa kävimme läpi uuden kappaleen asiat, tärkeimmät käsitteet sekä esimerkkitehtävät. Opetustuokion jälkeen siirryimme aina omille paikoille tai mahdollisille pistetyöskentelypisteille. Osa matematiikan tunneista olivat ryhmätunteja, jolloin oppitunnilla oli vain puolet luokan oppilaista. Tämä mahdollisti sen, että tunneille pystyi kehittämään erilaisia toiminnallisia tehtäviä eri puolille luokkaa. Myös opetus oli sujuvampaa, kun oppilaita oli vähemmän ja pystyin mahdollistamaan yksilöllisempää opetusta jokaiselle.

Matematiikan toteutukseen vaikutti myös mahdolliset konkreettiset välineet, kuten geometrian työkalut ja matematiikan pelit, jotka tukivat oppimista. Tuntien suunnittelussa ja toteutuksessa tuli ottaa huomioon myös eritasoiset oppilaat ja tarvittava lisätuki niille, jotka sitä tarvitsivat. Kotitehtävät olivat aina eriytetty oppilaan taitotason mukaan. Oppitunnin aikana kävin merkitsemässä jokaiselle oppilaalle kotitehtävät, jotka hänen tuli tehdä seuraavaan oppituntiin mennessä.

Kolmas opetettava aineeni eli suomi toisena kielenä, toi itselleni suurimman haasteen. Oppiaineessa on paljon erityispiirteitä ja huomioon otettavia asioita eikä oppiaineen opetus ollut itselleni ennestään tuttua. Tuntien suunnitteluun vaikutti oppilaiden taitotasojen vaihtelu,

visuaalisuus ja selkeys sekä ohjaavan opettajan omat toiveet oppituntien sisällöstä ja struktuurista. Oppituntien materiaalien suunnittelussa tuli korostaa visuaalisuutta ja selkeää esitystapaa sekä mahdollistaa värikoodaus eri asioille ja käsitteille. Laadin jokaiselle oppitunnille tarkan tuntisuunnitelman, apukysymykset ja siirtymätilanteiden rakenteen, mikä helpotti omaa ja oppilaiden toimintaa oppitunnilla. Oppituntien toteutuksessa tärkeää oli mallintaminen, eli opettajan näyttämät esimerkit tulevista tehtävistä. Myös kielen tukeminen konkreettisin apuvälinein, kuten esimerkiksi värikoodatuilla lapuilla, kuvilla sekä kirjoituspohjilla, oli tärkeää. Luokan tarkka toimintakulttuuri ja struktuuri auttoi myös S2-oppiaineen opetuksessa. Kun sisäistin toimintakulttuurin ja pidin kiinni struktuurista, oppitunnit etenivät halutulla tavalla.

4 Seuraavat tavoitteeni opettajana kehittämisessä

Luokanopettajan työ on vaativaa ja koen, että se on jatkuva prosessi, missä ei voi ikinä tulla valmiiksi ja täydelliseksi. Seuraavia omia tavoitteita opettajana kehittämisessä ovat ensisijaisesti pedagogisten taitojen kehittäminen ja oman ammattitaidon syventäminen. Haluan monipuolistaa opetusmenetelmiäni ja oppia enemmän soveltamaan opetusta oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin ja oppimistyyliin. Haluan kehittää taitoa eriyttää opetusta niin, että jokainen oppija saisi sopivan tasoista tukea ja haastetta. Haluan myös edistää osallistavaa ilmapiiriä luokassa, jossa jokainen oppilas tuntisi itsensä hyväksytyksi ja arvostetuksi.

Asia, mihin en harjoittelun aikana ehtinyt vielä syventyä on arviointi. Haluan harjoitella ja parantaa arvioinnin monipuolisuutta, kuten itse- ja vertaisarviointia sekä jatkuvaa arviointia. Haluan saada arviointiin enemmän tuntumaa ja itsevarmuutta sen toteuttamiseen.

Pidän luokanopettajan ammattia todella tärkeänä ja koen opiskelevani unelma-ammattiani. Oulun normaalikoulu Koskelan rehtori Riku Välitälo puhui suurryhmäohjauksessa *Turvallinen koulu: Opettajan vastuista ja velvollisuuksista* (21.11.2024) eri turvallisuuden osa-alueista ja siitä, miten vastuut ja velvollisuudet kulkevat käsi kädessä. Opettajalla on jakamaton vastuu oppilaistaan ja heidän oppimisestaan. Opettajan vastuut ja velvollisuudet liittyvät myös oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä koulun yleisiin toimintoihin. Nämä määrittyvät lainsäädännön, opetussuunnitelman ja koulun käytäntöjen mukaisesti (Välitälo, 21.11.2024).

Vastuut ja velvollisuudet tulevassa työssäni jännittävät minua hieman vielä tässä vaiheessa opintoja, mutta ajattelen, että kun kokemusta karttuu ja tieto itselläni lisääntyy, niin myös jännitys ja paine hellittävät.

5 Lähteet

- Lanas, M. (2022). Häiritsevä potunmuussaus – mistä tulee häiriökäytöstä? *Häiriö? Näkökulmia työrauhan säröihin koulussa*. Tampere: Vastapaino. [Adobe Digital Editions –versio].
Haettu 12.12.2024 osoitteesta <https://www.ellibslibrary.com/book/9789523970724>
- Lehtovaara, M. (2007). Lauri Rauhalan filosofinen näkökulma ihmisen kasvattamiseen. Teoksessa J. Tähtinen & S. Skinnari (toim.), *Kasvatus- ja koulukysymys Suomessa vuosisatojen saatossa* (ss. 587–611). Kasvatusalan tutkimuksia – Research in Educational Sciences 29. Helsinki: Suomen Kasvatustieteellinen Seura. (Luettu 9.12.2024)
- Mäntylä, P. & Saarnio, M. (14.11.2024) Yhteistyöverkostot opettajan työssä – suurryhmäohjaus. Oulun Normaalikoulu Koskela. Oulun Yliopisto.
- Nissilä, H. & Laitinen, O. (7.11.2024) Kielitietoisuus – Suurryhmäohjaus. Oulun normaalikoulu Koskela. Oulun Yliopisto.
- ONK perusopetuksen opetussuunnitelma. (2016). Oulun normaalikoulu. Oulun yliopisto. (https://nk.oulu.fi/ops/ONK_perusopetuksen_ops_2016.pdf)
- Poikkeus, A-M. (2019) Sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutustaidot. *Oppimisen vaikeudet* (s. 180-). Otavan kirjapaino Oy. 1. painos. Niilo Mäki instituutti. [Adobe Digital Editions –versio]
Haettu 11.12.2024 osoitteesta <https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-39-7744-3>
- Välitalo, R. (21.11.2024) Turvallinen koulu: Opettajan vastuista ja velvollisuuksista. Oulun normaalikoulu Koskela. Oulun Yliopisto.